

HANGOK HAZULRÓL.

(A pécsi szeminárium katona-kispapjainak.)

Kézirat gyanánt.

A német szalézi értesítő egy a szaléziánus kongregációhoz tartozó, a román fronton elesett növendékről a következőképpen emlékezik meg:

„Amilyen jámbor, áldozatkész, kötelességtudó növendék volt az intézetben, olyan jámbor, kötelességtudó keresztény katona és hazájának bátor védelmezője volt bevonulása után. Amennyire a szolgálat megengedte, nagy szorgalommal mindennap elvégezte áhitatgyakorlatait. Rögtön bevonulása után maga után küldette Krisztus követését. Majd pedig még egy másik, alkalmas elmélkedéseket tartalmazó imakönyvet is szerzett. Amíg a lechfeldi táborban tartózkodott, semmi áldozattól sem riadt vissza, hogy mindennap szent misét hallgathasson s áldozhasson. Minden leveléből Isten dicsőségeért való odaadó buzgólkodás ragyogott elő. Rossz beszédek és a vallás gunyolása ellen oly finom tanpintattal, nagy energiával és eredménnyel küzdött, hogy utóbb az ő jelenlétében senki ilyenekkel előhozakodni nem mert. Jó érzelmű társai közt szóval és példával buzgólkodott, hogy vallási kötelemeik teljesítését, nevezetesen a szentségekhez való járulást, amikor arra alkalmunk van, soha el ne mulasszák. Hiven és szilárdan kitarított hivatása mellett és szívvel-lélekkel csüngött az intézeten, melyből kikerült... Utolsó lapján is kifejezést adott ez érzelmeinek s a közelgő békében való reményének: „Milyen szép is lesz, ha majd tanulmányaim elvégzése után kitüzött céломhoz érhetek.” De nem mulasztotta el hozzátenni: amint a jó Isten akarja. És a jó Isten úgy akarta, hogy magához szólította.”

Igy az említett lapnak nekrológja.

Ami engem e sorokban különösen megkapott, az annak a *jópélda-adással való apostolkodásnak* leírása, amiben ez az elesett szegény növendék oly épületesen buzgólkodott.

És tirátok gondoltam kedves Testvérek.

Titeket is kiragadott a háboru a szeminá-

riumból. A papságra való előkészület csendes munkájából a harci mesterség zajába és veszedelmei közé taszított benneteket az élet.

Hogy a katonáskodás a léleknek mennyi veszedelmével jár, hogy a rendetlen életmód mennyire szétszór, mennyire akadályozza Isten gondolatához való vissza-visszatérésünket, sajnos. mindannyian tudjuk. Annál jobban kötelez benneteket a hivatáshoz való hűség gondozása és ápolása.

Ez pedig legjobban a hivatáshoz méltó életmód által történik. Minden előkelőség kötelességekkel jár. A papi hivatásnál igazabb előkelőség nem képzelhető. Ez az előkelőség is kötelességekkel jár. A hivatás szerint való életnek, a jópélda-adásnak kötelezettségével.

N. sz. Gergely mondja, hogy szükségképen megvetett annak a predikációja, akinek megvetésre méltó az élete. Ha a papi működés eredményes akar lenni, összhangban kell állania az életmódnak a hirdetett elvekkel és igazságokkal. Első sorban a papokra áll ez. De áll tirátok nézve is, kedves Testvérek, leendő papok, kikről tudja környezetetek, hogy kispapok vagytok, és akiket épen azért kíváncsi és kritikus szemekkel néz a lövészárckban, kórházakban, gyakorlótéren és utcákon, társaságban meg magánosságban, hogy vajjon életmódotok megfelel-e hivatástoknak, hogy hivatás szerint beszéltek, vezényeltek, viselkedtek, leveleztek, gondolkodtok és cselekedtek-e?

Minden fedezéken és bármi néven nevezendő szálláson, melyben tábori lelkész vagy katona-kispap lakik, sz. Pál e szavainak kellene felírva lenniök: „Senkinek semmi botrányt ne okozzunk” (nemini dantes ullam offensionem, II. Cor. 6, 3.). Hozzáférhetetleneknek, feddhetetleneknek kell lennünk mindenekelőtt Isten ítélete és saját lelkiismeretünk szerint, de aztán az emberek ítélete szerint is, hogy semmi kivetni valót, rossz példát-adót rajtunk ne találja-

nak, hanem ellenkezőleg, akárhol, akár milyen körülmények közt látnak bennünket, épüljenek rajtunk, szavainkon, fegyelmezett viselkedésünkön, „hogy ne szidalmaztassék a mi szolgálatunk.”

A jó példaadás apostolkodása üdvös hatással lesz tenmagatokra nézve is. A hivatáshoz való hűség illetően gondozása növeli és erősíti a hivatásszeretetet, és épen ezáltal ellensúlyozza azokat a veszedelmeket, melyekkel a katona-élet jár.

Ne feledjétek tehát: nemini dantes ullam offensionem.

Imáinkban és szeretetteljes megemlékezéseinkben fokozott mértékben fogtok szerepelni a nyár folyamán. Nem felejtjük, hogy míg mi vakációzunk, ti kedves Testvérek tovább harcoltok és szenvedtek. A jó Isten ereje és kegyelme legyen veletek és védelmezze testi és lelki életeteket.

Nagy szeretettel küldi üdvözlétét

a *spirituális*.

LEVELEK

Főtisztelendő Spiritualis Ur!

Megbocsát hosszas hallgatásomért, de a legnagyobb jóakarattal mellett sem írhattam előbb. Az idei június igazán sok tekintetben lesz emlékezetes előttem.

Eltételezve a nagy strapától, amelyben a legutóbb volt részünk itt a pótzászlóaljnál, a jó Isten még egyéb megpróbáltatásokkal is meglátogatott.

Pünkösöd második napján mit sem sejtve egyszerre csak arról értesítenek, igyekezzem haza mielőbb, mert édes anyám meghalt. Az egészség csak egy rossz tréfának vettem, mert alig néhány nappal pünkösöd előtt voltam otthon s akkor még nem volt semmi baj. Még naponkint együtt mentünk a szent misére s közösen járultunk az Ur asztalához s ugyanezt megtette ő még pünkösöd első napján is, nem is gondolva arra, hogy az Ur még aznap magához szólítja. — Csak akkor hittem el a szomorú valót, amikor megilletődve s mély fájdalomtól érintve ott álltam a ravatal előtt! Ez is megtörtént... Át kellett esni azon érzéseken is, amelyek a legmélyebben érintik az embert, amelyekre mindenkor csak félelemmel és fájdalommal mertem gondolni! De most már hasztalan minden. A legjobbnak látom mindenbe belenyugodni s Ahhoz fordulni vigasztalásért, aki minden vigasztalás kuforrása, aki saját példájával tanított meg minket a legnagyobb fájdalmak türelmes elviselésére! Ő akarta ezt így, már pedig Ő midig az ember javát akarja! S ez a gondolat teljesen megnyugtat!

Igaz, hogy ezentul nem lesz, aki mondja ha, haza érkezem: „Ugy-e Fiam! a kispapi ruhában jársz itthon? Majd együtt megyünk templomba; áldozni is fogunk, kérjük a jó Istent, hogy téged is mielőbb visszasegítsen a szemináriumba!” Az anyai-szeretet

sugallta szavak most már csak régi szép emlékek számomra, amelyekre valahányszor gondolok, mindig figyelmeztetve érzem magam a hálára, az ő lelkéért való imára. Meg is teszem ezt most s valamikor ha majd pap leszek akkor is! Ő plántálta belém már zsenge koromban a legnemesebb Ideálért való lelkesedést, felnevelt a legszebb életpályára, amelyen bizton el fogom érni végcélomat!

S még mindezt el sem feledtem, amikor a „Hangok hazulról” harmadik száma egy újabb szomorú valót hozott hírül.

Amint fölvtám a lapot s lapoztam egyet, szinte megdöbbenem, amikor fekete keretben Lackó testvérem nevét olvastam. Elszorult szívvel, nagy megindulással s könnybe lábadt szemmel olvastam végig a szomorú hirt s megható bucsuzó levelét. — Május 12-én irt nekem, de csak röviden válaszolt válságos helyzetüket „az én helyzetemet képzelheted” fejezte be sorait. Erre hosszú levélben kerestem fel, mely egy hét múlva visszajött azzal, hogy címzett ismeretlen. Már akkor félve gondoltam rá, hogy valami történhetett vele, de arra azért nem számítottam, hogy végleg elbucsuzott tőlünk. Vasárnapi szent áldozásomat érte ajánltam fel s mementóimban nem feledkezem meg róla. R. i. p.!

Egy derék kispap testvért veszítettünk el benne, de az Ur trónja előtt egyben egy közbenjáróval többet nyertünk vele, mert kétségtelen, hogy makulátlanul adta át lelkét az Urnak!

Ez idő szerint még Szabadkán vagyok. Amióta szép idők vannak munkám is nehezebb és fárasztóbb. Egy örömöm van azonban. A legszentebb Szív ájtatosságokon minden este jelen lehetek s olyankor elfeledek minden fáradalmat. Naponkint kérem Jézus legszentebb Szívét:

„Cor mite, cor humillimum,
Cor plenum bonitatis,
Cor tuo da simillimum
Da *ignem charitatis!*”

Mert tudom, ha e legutóbbi, a szent Sziv iránti szeretet meg van bennem, akkor biztosan elkerülök minden veszedelmet s ép lélekkel fogom folytathatni utamat ott, ahol abban hagytam.

Ezért kéri Spirituális Ur imáit is hálás növendéke:

Szabadka, 1917. VI/23.

Radicsev Józsi.

Kedves Spirituális Ur!

Ma van Jézus Szt. Szívének ünnepe. Különös öröm töltött el, mikor meghallottam, hogy szt. misére mehetünk, annál is inkább, mert holnap éjjel indulok a rajvonalba. Fölajánlottam magam újból a Szt. Szívnek, buzgón kérve, tartson meg papjának, engedje meg, hogy innen, a halál torkából megszabadulva ismét haladhassak azon az uton, melyet már megkezdtem. Kérem a kedves Spirituális urat, hathatós imáiban emlékezék meg ezentul is rólam, ki itt az olasz fronton, ezerszer jobban fogom látni a halál pusztítását, ki magam is oda indulok, honnan eljönni már nagyon bizonytalan... De remélek az Ur Jézus Krisztusban, Ki ma a szentmise alatt is végtelenül megnyugtatót. Én is csak azt mondom: In Te speravi Domine... Szívélyes üdvözlettel növendéke:

1917. VI/15.

Petrovich Ede.

Kedves Spirituális Ur!

Ide-oda már egy hónapja, hogy egyedül barangolok a nagy világban. Egyedül! Nincs senkim, kinek elmesélhetném őszintén bu-mat-bánatomat, ki valami újat, valami örömet mondott volna. Szomorú gondolatokkal eltelve ültem az éjjel a kaverna szájában. Gondoltam haza, a csendes szemináriumra, annak boldog lakóira, néztem a csillagokat s vártam, mikor csap majd le közelemben egy gránát. . Szolgálatban voltam. A figyelőket vizsgálgattam, elbeszélgettem a jó öreg bácsikkal, hány viruló életet emészt fel a háboru... Visszamentem helyemre s eközben hozták meg a postát, ami itt az első volt. Örömmel fogadtam az új hírnököt, a 3. számot, mert tudtam, megjött az, ki nekem csevegni fog a pécsiokról, ki új örömökkal tölt el, ki biztat, serkent, ki felfrissülést kelt lel-

kemben. Levittem a kavernába s egy konzervdobozból készült mécses mellett lapozgattam. Öröme számítottam, de az egyszer mélységes fájdalmat, szomorúságot hozott számomra. Megremegtem s őszintén szólva, könnyes lett a szemem... Hát szegény Laci is itt hagyott, ő is elment. Milyen élvezettel, mennyi lelki örömmel olvastam két szép levelét s mindennek vége, már róla is úgy kell beszélnünk, aki volt, aki élt... Milyen is lehet halva az a mosolygós, örökké vidám, a boldogságtól sugárzó arc? Mennyi örömet, mennyi kellemes percet szerzett mindnyájunknak szegény Matyi, amint mi hívtuk! S most? Örökre néma lett... Azt hiszem, mindnyájan, kik ismerték, szomorú emlékezettel tekintenek erre felé, hol ő pihen. Itt, a lövészárokban, különösen van erre idő... Sokszor elgondolom, ki magam azon a fronton szenvedek, hol szegény Laci meghalt, ha végig mennék jobbra a lövészárokban talán nem is olyan messze, rátalálnék arra a helyre, honnan szép soraival buzdított engem is, hol küzdött, hol meghalt. Imádkozom érte... Requiescat in pace! Hej, édes Istenem, ki is következik most közülünk? ... Itt most csendesedett a harc, de azért még nincs csend. Hol a tüzéség, hol a gyalogság piszkálódik. Itt látom csak, mi is az a háboru. Egy város romjai előtt huzódik a lövészárók, ha ugyan annak mondható. Csak a kaverna, mely 4—5 méternyire van a sziklában, óv meg egy időre.

A füzetet, kedves sorait hálásan köszönve, imáit kérve maradok növendéke:

1917, VI/22.

Petrovich Ede.

L.†J.†Ch.

Főtisztelendő Spirituális Ur!

A már oly várva-várt lapot ma vettem nagy örömmel s a hálaérzet köszönő szavával igyekszem leróni hálámat. — A harcszünet hozta unalomban a legénység oktatásával szórakozunk. Egy honvédet naponkint irni tanítok, a többiek lelkéből a harctéri cinizmus beültetette vallási közöny gyökereit tépegetem. Szép szóval sikerült több híres káromkodót a gyónószék elé citálnom.

Tisztelő üdvözlettel köszönti:

Román front, 1917. június 10.

Dorsics György,
a bronz v. é. tulajdonosa.

... Menetelünk teljes felszereléssel. Szakadozó esőben mindig felfelé emelkedünk.

Szerpentin uton visz a főhadnagyunk Cs. falu elé s előtte 3 km.-mel betérünk egy szlovén házikóba. Az egészséges, vig szlovén család mosolyogva fogad bennünket. Mi azonnal a tüzhelyhez megyünk, s szárítgatjuk teljesen átázott ruháinkat. Gagygunk egy kicsit csehül, s tán megértik a némberek. Közbe-közbe „dobre”, hogy szlovén is legyen a beszélgetésben. Kérünk tejet, azt nem kapunk, de vizet igen, még pedig egy egész dézsával. Nekiláttunk 5-en és bizony megtapogathattam volna száraz ujjal a fenekit hamarosan. 10 percet időzünk még, majd kezet fogunk velük és tovább állunk. Az eső esik, mi ballagunk, a jó szlovének meg kinn állnak a kapuban és sokáig bucsut integetnek nekünk.

Ez az egész. Az ilyen epizód most mindennapi.

Seper János.

Érdekes dolgok.

Windischgrätz Ernő herceg már gyermekkorában elhatározta, hogy legalább kéthetenkint fog gyónni és áldozni. Midőn katonaiskolába került, előbbi föltételére erős fogadást tett. Itt azonban nagyon nehéz volt föltételét betartani, mert csak déli 12 órakor távozhatt az intézetből. Erre elhatározta s meg is tartotta, hogy *minden vásár- és ünnepnapon* déli 12 óráig éhgyomorral maradt. 12 óra után besietett a városba — *áldozni*. Csak ezután tért haza lakására s környezetének sem árulta el az ő hősi cselekedetét. († 1897.)

*

De Souis Gaston francia tábornok, ha papal találkozott, ki a Legszentebbet vitte a beteghez, teljes katonai díszben is mindenkor letérdelt a nyílt utcán. Mint fiatal hadnagy *hetenkint járult a szent áldozáshoz, később aztán minden nap*. Az olasz hadjárat idején, min ő maga mondotta, rendesen a nyeregben kellett végeznie a szent áldozás utáni hálaadást. Tábornok korában, noha egy falába volt, urnapján mindig kísérté az oltáriszentségben jelenlevő Ur Jézust az ő diadalutján. († 1887.)

Fr. Em.

Vakáció.

Három évvel ezelőtt, mikor még a békegalamb nyugodtan pihent fészkében, sőt a diákság üldözött galambja is a háboruskodó tanárok évvégi békekötésével zöldágra vergődött, mindnyájan osztatlanul örülhettünk az igazi békének, a várvavárt vakációnak. Akkor még nem zavarták meg a mezők munkásait nótázásukban az elkeseredett roham-ordítások, akkor még nyugalmas élet, csendes boldogság, meleg otthon csalogatott mindnyájunkat. Ugy-e röptünk hazafelé zsebünkbe gyurt bizonyítvánnyal, mert tudtuk, hogy tárt karokra fogunk találni? Hazamentünk boldogan, nem törődve az élet millió kérdéseivel, vakációztunk, pihentünk, vigan üztük el az unalmas élet minden kellemetlen bogarát. A szülőfalu nyájas üdvözlése, régi, gyermekies kedvessége, egyszerű tisztasága lekötött bennünket, vigan járhatunk be berkeit, buzaöldjeit, meghallgattuk a régi kis pajtásnak, a kigyózó pataknak meséit, s lelkünk vele együtt uszott a már rég ismert partok fülkés zugaiban. Csupa ismerős kedves arc, a szép kis fehérre meszelt templom, a szülőház, régi vendégek mindmind elfelejtették velünk azt, hogy van még a világnak egy másik képe is, az u. n. háborus képe. Igen, van háborus képe is e világnak, melyet ugyan mi csak hirből ismerünk, de ti annál közelebből. Ti látjátok a rombolás munkáit, ti, akik vakáció helyett a tüzes kohó lángjaitól perzselődtek. Arcotok izzadt, erőtok lankadozó, s mégis dacolnotok kell az emberi ész sikerei ellen, ahelyett, hogy azokat itthon, az édes vakációban élvezhetnétek. A reátok kényszerített nyűg ő hányszor fenyegetett eltiprással és hányat tiport már el, akik pedig még élhettek volna. A lövészárk szörnyü gyötrelmei, a halálmadarak ijesztő vijjogása, bizony nem vakációs szórakozások. S ti mégis zugolódás nélkül gázoltok sárban vízben, tartotok ki tűzben és minden vészben. Még csak a méltalakodás egy fékevesztett hangja sem szökken ki belőletek, mikor a hatalmas üregű sirokba temetett hősöknek az utolsó pajtási bucsut adjátok diszlövészekben, pedig minden pillanatban azt tapasztaljátok csak, hogy a háboru az elhervasztója a legbiztatóbban virágzó életerőknek, letörője minden ifju hajtásnak. Emberfeletti erőre van valóban szükségetek, de annál érdemteljesebb hősies kitartástok.

S mi, akik most éppen úgy élvezhetjük a vakáció gyönyörüségeit, mint ezelőtt három évvel, mi ugyanugy fogjuk-e azt tölteni? Vagy talán nem is kívánhatnak tőlünk,

kiváltságosoktól többet? Valóban! Más idők, más szelek járnak, más viszonyok között találtuk otthonunkat. Ha az élet most nagyon is fagyosodni kezd, fel kell azt melegítenünk hasznos munkáinkkal. Nincs helye most az éretlen henyélésnek, tétlen vakációi ábrándozásnak. Tegyük félre minden szórakozások és élvezetek után való rendetlen vágyat, mert az csak mind jobban eltávolítana katonatestvéreinktől. A munka, a szünet nélküli munka legyen a mi jelszavunk, mert csak az felel meg a mostani idők követelményeinek, mert csak az fejleszt bennünket igazi férfiakká és papokká. Dolgozzunk, mert csak állandó munkától izzadt kézzel fogadhatjuk legméltóbban a mi vitéz katonatestvéreinket.

Hodorits elbeszélései.

Nem rég volt itthon Hodorits barátunk, a beszédes lelkének itt adjuk néhány gyengéd vonását, mely mind erősebbé teszi testvéri érzésünket, s mind jobban szítja azon forró óhajunkat, hogy már egyszer valóban egyek legyünk, egymás fejlődésének, kialakulásának segítségére legyünk.

Legelső helyen Márkus és Tornyos testvéreink találkozását említjük meg, mint igen kedves epizódot a folytonos harci kegyetlenkedések közt:

Hodorits elbeszélése szerint Márkus József tudomást szerzett arról, hogy régi, kedves barátja Tornyos József átutazóban érinteni fogja az ő vidéküket, értesítette tehát, hogy el ne mulassza talán többé soha meg nem ismételt látogatását, amit Tornyos a legnagyobb örömmel meg is ígért, sőt jelezte azt a napot is, amelyen az örvendetes találkozásnak meg kell történnie. S tényleg minden sikerült. Még az örömeiből is annyi jutott ki, amennyire számítottak. Találkoztak, bizonyára összelelkeztek, a két mindenre megedzett katonakispap, elmondták egymásnak mindazt, amit csak élőszóval, az igazi szeretet, megértés hangján lehet csak előadni, a sokat szenvedett lélek örömteljes megvigasztalódásával. Együtt töltötték a hosszú magány után azt a pár rendelkezésre álló órácskát, s bizonyára megkönnyebbülve, ujult friss erővel fogtak folytonos megpróbáltatások súlyával reájuk nehezedő feladatukhoz.

De nem mulaszthatjuk el annak a leírását sem, hogy milyen husvétja volt Hodorits barátunknak. Abban a szép beállításban kell elképzelnünk az egész esetet, melyet egy

ártatlan kispapi lelkület rajzol meg a feltámadás napjának.

Husvét a feltámadás napja, az igazság, az isteni hatalom győzelme a gonosz áskálódások felett, az isteni dicsőségnek egy egész világot betöltő kisugárzása s a titkos fiondorlatoknak megtorló napja. Az ur Jézus győzelme van ilyenkor minden hívő képzeletének középpontjában, s örülünk annak, mint ahogy örülünk és örültünk itthon a lelkiség, tisztaság győzelmének a világiasság felett. Ime elérkezik ez a nap. S tényleg, mintha csak a mi kispapunk képzelete valóságot kezdene ölteni. Az ur Jézus nagy napjának „pax vobis”-sal kell kezdődnie, s ime elnémulnak az acéltorkok, nincs puskaropogás, halálszorongás, félelem; öröm ül ki minden baka-arcra. Jó menázi, boldog husvéti ünnep, kipucolkodás, mise, mindmeggannyi jelei a rendkívüli változásnak, a béke nap egykori felvirradásának. Jönnek a ruszkek fehér zsebkendővel, sietnek, de nem rohamra; nem fegyverrel, hanem vendégségre, kedves ajándékokkal. Örül a mi testvérünk is, bizonyos ruganyosság ömlik szét tagjain, odaugrik a tegnap még ellenségképen szereplő oroszokhoz s barátságosan üdvözi őket. Jönnek a többi magyar bakák is, megpödrük hegyes bajuszukat, mielőtt nagyot paroláznának szokatlan látogatóikkal. Beszélgetnek, tréfálkoznak egymással, már persze saját nyelvük szellemességével, kicserélik az ajándékokat, s huzzák befelé a szegény sovány ruszkit az állásokhoz, hogy megmutassák mi is az a magyar vendégszeretet, mikor a folyton ólalkodó ellenség megirigyli a jókedvet, s egy pár szelid gránátot küld az ünneplők közé boldog husvéti kívánságokkal felszerelve. Kezek, lábak, fejek repülnek a levegőbe, s bizony a mi Hodorits barátunk vig, optimisztikus hangulata is egyszerre elrepült. Az életöztön frissességével ugrik dekungjába, kezébe kapva fegyverét s erősen tüzelve így sóhajt fel, biztatásul a többieknek is: „Hej öregek, az egyszer mi is nagyon elábrándoztunk, hogy nem vettük észre, hol az ellenség, de most aztán neki a munkának!”

Ilyen ünnepeik vannak katonakispapjainknak a fronton.

Urnap.

Az oltáriszentség diadalmenetben emeltetett e felemelő napon a katolicizmus fölét. Ragyogó sokaság, ünneplő közönség bonult arcra a virágos utakon, összeboruló fasorok közt elvonuló Üdvözítő előtt. Őt ünnepel-

ték, aki e szentségben csaknem önmagát multa felül. Rekkenő hőségben, sziporkázó napsugarak fényében, az áhitat teljes melegével szállott az ének: „Ez nagy szentség valóban...” a tündöklő trónus elé, a legfőbb szentség elé. Ime a szeretet világhódító körutja. A Krisztus, a szívek békéjének fejedelme, a csendes boldogságok bőkezű adományozója a városok, falucskák utcáin tart szemlét ünneplő hivei felett, s hihetjük-e azt, hogy Ő nem látja az üres, betöltetlen helyeket, nem veszi észre a fájdalom emlékek eltörölhetetlen barázdáit, nem érzi a mások szüntelen sajnó, elállíthatatlanul vérző fájdalmait? Jóságos Atyánk ő, aki szeretetével minden gyanúságunkat, minden fájdalomunkat meg tudja semmisíteni. Bizzunk benne a megtért ifju mennyeket megrázó bizalmával, higgyük és szeressük Őt, mert az Ő végtelen jósága a világ négy tájának összes fiait az Ő szent frigyébe fogja kapcsolni, az örökös tavasz mosolyával rezgő lelki békébe, melyben a hiányok ismét eltűnedeznek, s a kemény, keserű fájdalmak örökös dicshymnuszokban olvadnak fel.

Kozári Gy. primiciája.

A székesfehérvári polgárok nagylelkűsége folytán megépített árvaház kupolás kápolnája volt színhelye ezen megindító ünnep-

ségnek. Valóban megfelelt a mi várakozásunknak. A fényes, rózsás egyházi ruhákba öltözködő asszisztencia kimagasló alakja a jóságos tekintetű és szelid lelkű Klauz György apátkanonok ur volt, az ünnepektől manudiktora és főtisztelendő Varga Damján tanár ur, tüzes lelkű szónoka. Az asszisztencia teendőit végezték: Vizi János (diákon), Kecskés Károly (subdiákon) és Magyar István (cerimonarius). A zsufoolásig megtelt templom néma áhitattal csüngött az első szentmise fenséges Áldozatán, s az apácák és kongreganista lánykák szép magyar énekei csak még mélyítették a siró, vallásos örömeket. A megilletődés és tulvilági boldogság lengte körül e szép templomot, melynek drága, virágokkal ékeskedő oltára most sok szívet nyert meg az isteni szívek. Fehér ruhás koszorus leánykák, imádkozó tömegek, jószívű, örömkönnyekektől csillogó rokonok térdeltek az ujonan felszentelt áldozár előtt. Kezei remegve adták a szent kereszt jelét, első áldását az őt vallásos áhitattal tisztelőkre, s nem volt egy sem, mert lehetlenség, hogy érintetlenül hagyja ilyen megismételhetetlen égi jelenet a lelkeket, ki nem fogadta volna azt megsemmisülő alázatossággal, angyali szeretettel.

Mi csak arra kérjük az Ur Jézust, a Sacerdos Magnust, hogy tartsa meg olyan lélekkel, mint amely által méltó volt ezen leírhatatlan buzgósággal bemutatott első szentmisére.

HIREK, APRÓSÁGOK.

Megyéspüspökünk audiencián. A multkoriban olvastuk a Dunántúlban, hogy méltóságos Püspök urunk dr. Mosonyi Dénes kanonok úr kíséretében Budapestre utazott, hogy Őfelségénél, a királynál kihallgatáson jelenjen meg. Azt írja továbbá az ujság, hogy Őfelsége nagyon kegyesen fogadta jóságos Főpásztorunkat, kezét fogott vele és a legszívélyesebb barátsággal hallgatta meg az egyházmegyéjének belső állapotáról, vallási viszonyairól referáló Püspökünket, Erősen hisszük, hogy a ti hősiességetek, kitartástok, lelki szenvedéseiteknek a nagysága is ifju uralkodónk, IV. Károly kegyes elismerésével találkozott és reméljük, hogy jóságos Püspökünk atyai gondoskodása a mi jószívű királyunknak rokonszenvét és szeretetét nyerte meg a hazafias pécsi kispapoknak, amiért a leghódolatosabb és tisztelteljesebb köszönetünket fejezzük ki.

Dr. Igaz Béla, apátkanonok. A növendékek legőszintébb szeretetével ünnepeleljük a mi jóságos Rektorunkat azon alkalomból, hogy Őfelsége, a király, érdemeinek némi elismerése jeléül, őt apáttá nevezte ki. Mit kívánjunk mink testvérek a reánk nézve is kitüntető megtisztelő királyi elismerésből kifolyólag szeretett Rektorunknak? A jó Isten áldását, hogy az Ő bölcs vezetése és soha meg nem szünő szeretete vezéreljen bennünket ki az életbe, hogy Istentől megáldott működése még inkább növelje egyházmegyének lelkiéletének buzgóságát. A legmélyebb tisztelettel üdvözljük Őt, rektor-atyánkat, mint apátkanonokot.

Báter Gézáról. Levelében arról értesített bennünket Báter Géza, aki most az 5-ös közös ezredben szolgál, hogy egy miniszteri rendelet alapján ismét Pécsre a szintén közös 6-os ezredbe fogják osztani. A legnagyobb

örömmel és szeretettel vettük e hirt és várjuk a pécsi szeminárium önkéntes szobájában. Kívánjuk, hogy minél előbb ismét közöttünk lehessen és ne érezze addig is annyira az egyedüllétet, mert mi sokat gondolunk az ő szelid, szeretetreméltó lelkületére és bizton reméljük, hogy ez a szeretet idők múltán, nem kényszerül arra, hogy hatalmas távolságok és teljesen elütő viszonyok között közvetítse a mi baráti érzelmeinket.

Dispositiók. Most felszentelt ujmisés testvéreink közül Battyányi Bélát Petrijevcére, Domosvay Lajost Bogdására, Ifi Lajost Nagynyáradra, Keller Vilmost Zombára, Kozáry Györgyöt Lakócsára és Lickert Józsefet Olaszra küldötte Megyéspüspökünk segédlelkésznek. A legnagyobb bizalommal nézünk az ő kezdő működésük elé, mert táplálja bennünk ezt a bizalmat az ő jól ismert jellemük és papi rátermettségük. Kívánjuk, hogy ujmiséseink lelki buzgósága soha alább ne szálljon, sőt mindjobban növekedjen.

Egy vizsgázó. Sárváry József, aki Pécssett mint kisszemináriumi növendék végezte az V. osztályt, beválván katonának, épen mert csak V. osztályos volt, nem élhetett a tényleges önkéntesi jogokkal, most ismét Pécsre érkezett, hogy a VI. osztályról tehessen vizsgát. A 76-os ezredben szolgál, mint főtüzér (megfelel az örvezetőnek) s több havi harctéri szolgálat után arcfagyás miatt Bécsbe került kórházba s onnan jött haza meggyógyultan vizsgázni. Junius 25. és 26-án valóban le is vizsgázott jó eredménnyel s most odahaza pihen néhány napig, hogy onnan újból bevonuljon ezredéhez.

Nagy Győző gyásza. Fájdalmasan érintett bennünket az a szomorú hír, hogy Nagy Győző III. éves theologus barátunk (a tavalyi tanév folyamán lépett át a Sz. Ferenc rendből szemináriumunkba) harctéren küzdő bátyja hősi halált halt. Híába vigasztaltuk már rég nem levelező bátyja felől táplált szomorú sejtései közben, mégis igaznak kellett lennie az ő rettenetes aggodalmának. Talán egy-két nappal ezelőtt vettem valóban fájdalmasan zórgó levelét, s igazán a meghatottság és fáalom képe rajzolódott szívembe. Mindnyáink barátja, testvére a szegény szenvedő, egynek okozna nekünk is fájdalmat az ő megpróbáltatása.

Kérjük a szomorúak Megvigasztalóját, hogy kedves Győző barátunkat vigasztalja meg azzal az erős hittel, hogy hős bátyja már elvette ott fenn méltó jutalmát földi szenvedéseierért.

Tisztiiskolában. A junius 18-án megnyíló, pécsi egyesített közös tartalékos tisztiiskolába osztották be Keller Józsefet (6-os), Zett András (52-es) katona-kispap testvérünket Pomázban, Varga Istvánt pedig, aki a szabadkai 6-os honvéd gy.-ezredben szolgál, 25.-én osztották be a Máriabesnyőn megnyílt tartalékos tisztiiskolába.

Primícia Pécssett. Domosvay Lajos ujmisés május 30.-án mutatta be első szentmiséjét a pécsi Notre-Dame apácák templomában. A nagy segédlettel tartott ünnepi szentmise alatt Rézbányay József dr., theologiai és jogakadémiai tanár, tb. kanonok töltötte be a manuduktor szerepét, Bence Ernő káplán ur mint diákon, Vizi János, mint subdiákon, Nagy Győző, mint cerimonarius, Magyar István mint thurifer, Gálos László és Nagy György pedig, mint acolitusok szerepeltek a segédletben.

A fényesen sikerült primícia a legmélyebb áhítattal folyt le, melyhez nagyban hozzájárult még az apácák gyönyörű, imádságos két szólamu énekkara.

Szabadságon. Effinger György, hagnagy testvérünk egy pár nap óta itthon élvezi a meleg tavaszt. 14 napi szabadságot kapván, Székesfehérváron keresztül, hol egy napig tartózkodott Bonyhád-Varasdra utazott, az ő édes szülőföldjére. Eddig ritkán hallatott magáról. Oka ennek bizonyára nagy elfoglaltsága és a hadnagy felelőségekkel járó hatalmas gondok lehettek, amik persze elfelejtették vele azt, hogy testvéri kötelességei is vannak. Annál jobban örülünk, hogy a 17. h. gy. e.-ben szolgáló hadnagy barátunk végre most összeköttetésbe léphetett velünk és reméljük, hogy a mi testvéri kézszorításunkat nem fogja visszautasítani, hanem viszonyozni az ujságban és leveleiben közölt szerető soraival. Üdvözljük őt, mint megtalált testvérünket, mint rangidős hadnagy barátunkat.

Mine találta. Jun. 20.-án kaptam egy értesítést Pénces kadettól, melyben ezeket írja visszajött levelémre: „Szegény Laci barátomat egy ellenséges Mine találta ápr. 23.-án, amely kioltotta drága életét.” Tehát ezekből világos, hogy megboldogult Egri Laci testvérünk halálának eddig még ismeretlen oka egy ellenséges aknának a felrobbanása volt.

Kitüntetés. Dorsits György, hdj. barátunkat az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért bronzéremmel (a vitézségi szalagon) tüntette ki hadvezetősége. Szívvel örülünk és reméljük, hogy ezen első kitüntetését a többi is követni fogja.

† Simon István Mindnyájan ismertük és szerettük jó lelkéért és vig kedélyéért Simon Istvánt s most azt kell jelentenünk, hogy a halál őt is elrabolta körünkből. Két évi buzgó papi működése után megtért Jézusához Mesteréhez, akinek szolgálatában volt földi életében. Temetése Mohácson folyt le nagyszámu gyászolótól környezve. Paptársai a legmélyebb részvétellel kísérték örök nyughelyére buzgó, lelkes testvérüket.

Századparancsnok. Nem mindennapi kitüntetés érte Szám József hagynagy testvérünket, amikor századparancsnokká tették meg. Meg vagyunk győződve, hogy a lehető legjobb kezekbe van letéve ezen századnak a sorsa, úgy a külső, anyagi szempontokat, mint pedig a lelki követelményeket illetőleg. Örömmel jelentjük, hogy ugyancsak ő megkapta a bronz vitézségi érmet is. Szeretetteljes büszkeséggel gratulálunk neki.

A Szt. Pál Társulat május hóban tartotta meg évzáró gyűlését, melyen az egyes szakosztályok vezetői megtartották beszámolójukat és a főjegyzővel és elnökkel együtt (Vizi J. és Geosits Lajos) leköszönő beszédjüket. Ezután következett az új tisztviselők választása, mely a következő eredménnyel végződött: Kecskés Károlyt (IV. éves) elnökké, Német Ferencet (IV. éves) főjegyzővé és Herger Nándort (IV. éves) főkönyvtárossá választotta meg a tagok egyhangúlag kinyilvánított bizalma. Azt hisszük, hogy mint a múlt évben, úgy a következő évben is jó kezekben lesz a Társulat kormánya s még nagyobb propagandát fog kifejteni működésében.

Levél vagy levelezőlap majd minden testvérünktől érkezett az elmúlt hónapban, a legtöbbitől ismételtén. Van azonban egynéhány, aki tulságosan kiméli magát az irástól. Címváltozásukat sem közlik s emiatt nem expedíálható rendszeresen a lap. Szeretettel kérjük k. testvéreinket, hogy a címben vagy egyéb körülményeikben beállott változásokat, kitüntetések, előléptetéseket azonnal közöljék a spirituális ural vagy a szerkesztővel.

Látogatások. Harmat János hdj. testvérünk a harctérről, Varga István pedig Máriabesenyőről Pécsre érkeztek a minap rövid időre s a szemináriumba is megfordultak természetesen. Látogatásuk kedves örömet szerzett.

A fronton. A legutóbbi hetekben több testvérünk is az olasz frontra került. Egri Laci eleste után bizonyos izgalommal és aggodalommal gondolunk az olasz fronton harcolókra. A jó Isten legyen velünk. Itthon levő Testvéreinket ez uton is felkérjük, hogy minél többen imádkozzanak értük s szent áldozásaikat egyszer-nácsszor értük ajánlják fel.

Kórházban. Schäffer és Tihanyi testvéreinket betegségük miatt a helybeli kórházba rendelték. Ugyancsak a napokban hagyta el a kórházat Köcski Sándor és szülőfalujában, Marcaliban töltötte az egy néhány napra terjedő szabadságát. Többet még eddig nem tudunk róla, de reméljük, hogy ezután már az jó alakja sem fog annyira a homályban lebegni.

Konkurzus. Június 26. és 27.-én folyt le a papnevelőintézetbe való felvétel. Jelentkezett 36. Tulnyomó részben az V. osztályra. Egy volt végzett VII.-es, néhány VI.-os és V.-es. Fölvétetett a VI.-ra 4, az V.-re 18, összesen 22. Adja Isten, hogy intézetünk ez új évfolyama már nyugodtan, a sorozások okozta zavarok nélkül végezhesse tanulmányait s készülhessen magasztos hivatására.

A főivettek névsora a következő:

A VI. osztályra: Kovács Lőrinc, Molnár János, Rikker Ferenc és Vlasits László. Az V. osztályra: Bruckner János, Hábedli János, Heckenberger József, Imler József, Kardos László, Keserü János, Kiss István, Kondics Lajos, Magosföldi Péter, Mayer János, Mihalecz Ferenc, Molnár József, Piskor Vince, Pongrácz István, Polgár Lajos, Siklócsics Mátyás, Szveticz Károly, Varga Gyula.

† Pozsgay József apátkanonok. Hosszu betegeskedés után június 26-án meghalt. Rövid félév alatt harmadik halottja a ftdő káptalannak.

Egy-két szó az olvasásról.

A tapasztalás mutatja, hogy az emberek most a háboruban sok mindenfélét összeolvasnak. Sokszor a nagy világesemények felé tekintő kíváncsiság, máskor meg az unalom elűzése és a ráérés hajtja az embert az olvasás felé. Különösen ez az utóbbi fordul elő a katonáinknál részint a nyugodt fedezékekben, részint pedig a kórházakban. Hogy az ilyen olvasás mily nagy ösztönzéseknek s elhatározásoknak lehet alapja, kitűnik sz. Ignác esetéből, aki mint katona a szentek életének olvasása által ébredt tudatára nagyszerű hivatásának; de viszont, hogy a szertelen olvasás hány ember szomorú egyéni hatásztrófájának lehet okozója, nemrégiben tünt ki egy fiatal katonánál, aki szertelen s rossz olvasmányainak hatása alatt pisztollyal akart véget vetni életének.

Nem lesz talán felesleges, ha „hazulról” egy-két jó szót küldünk olvasmányaitok megválogatására vonatkozólag.

Hálátlansággal illeti mindenki azt a családtagot, aki a család ellenségeivel paktál s azoknak kezére jár. Rút hálátlanság ez! Már a pogány római felfogás is hogy megbélyegezi: „Dixeris ingratum, dixeris omne malum”. Alig különbözik ettől az eljárási módtól az, aki katolikus létére a vallását gunyoló s támadó iratokat olvassa és azokat támogatja. Hálátlantul, mintegy megvetésből mellőzi egyháza jóváhagyott s ajánlott dolgait, másrészt meg esközt ad ellenségeinek a saját legszentebb meggyőződése s ősi tradíciói ellen való támadásra. Amit a család asztalára kellene tennie, azt ő ellenségeinek adja!

Maga a természeti törvény is kellőképen megvonja az olvasás korlátait. Természetünk mintegy arra van készítve, hogy az örök célt keresse. Ha természetünk is, hogy valamiképen ne mondjuk ösztönnek, a cél megismerésére utal, nincs más hátra, mint örök célunk szolgálatába szegődni. Ezt a célt kell szemünk előtt tartanunk olvasmányainkban is. Ennélfogva szabad olvasnom mindazt, ami örök céloommal nem ellenkezik; de mihelyt olvasmányaim elvonnak örök céltól és mégis olvasok, súlyos bünt követek

el: helytelen uton járok. Különbözőképpen érinti ez az embereket: ami egyikre nézve majd a jóban való állhatatosságnál, majd kiváló tudományánál fogva nem veszélyes, az a másokra nézve veszedelmeket jelenthet, s bűnös gondolatokra, cselekedetekre ragadtatja. A romlatlan léleknek finom ítéléte, csak kiki kövesse azt, majdnem biztosan megmondja, hol a határ, amelyen túlmenni már nem szabad.

Ebben a tájékozódásban segítségünkre van az egyház. Nem engedheti meg, hogy gyermekei romlott szellemi ételekkel táplálkozzanak, amint a jó édesanya nem nézi tétlenül gyermeke kezében a mérgezett ételt, amiért is a veszedelmes könyveket s iratokat megbélyegezi. Indexre teszi az egyes könyveket s ezáltal mindenkit megóv az azokban leírt veszedelmes tanoktól s erkölcstelenségektől, másokat meg általános tilalmazó szabályokkal kivonja az olvasók köréből. Hogy mely könyvek kerültek a tiltott könyvek közé, megtaláljuk az Indexjegyzékben. Általános szabályaival általánosságban a hithagyók- s eretnekeknek a hitről szóló könyveit tiltja. Az így eltiltott könyveket senki sem olvashatja; a szentszék azonban egyes férfiaknak ha kellő ok megvan, megadja az engedélyt az olvasásra. Bővebben tárgyal erről XIII. Leó pápának „Officiorum ac munerum” kezdetű constitúciója.

Külön kell kiterjeszkedni még a Szentírás olvasására. Nagyon is igaz, hogy az ember benne találta meg mindig a legnagyobb vigasztalást s életcélt. A Szentírás kiadásait azonban meg kell válogatni. Katolikus ember nem olvashatja bűn és büntetés nélkül a különféle biblia-társaságok kiadásait, hanem csak az egyházi hatóság által jóváhagyott szentírásokat.

Csupán egy-két szó, de elég annak megvilágítására, hogy olvasmányaitok megválogatásában — testvéreink — óvatosaknak kell lennetek s alkalomadtán másoknak is helyes utbaigazításokat adhattok.

Geosits Lajos.

A KATONA-KISPAPOK CIME.

Kő Antal: Leutnant, 2/XXVIII. Marschbaon des I. R. 69. Fp: 367.

Efflinger György: hadnagy, 314. h. gy. e. törzs gyalogos ágyusoztag. T. p. 640.

Erdélyi Gyula: Leutnant im k. k. Lst. Inf. Baon. 148. II. Komp. Fp: 624.

Szám József: Leutnant in k. u. k. Inf. Reg. No. 18. I. B. 2. Feldkomp. Fp: 282.

Radicev József: hdj. Szabadka, Bercsény-u. 6.

Heckenberger Ján: hdj. M. kir. 19. népfölk. gy. e. 11. század. Táborig pósta: 523.

Márkus János: hdj., 19. h. gy. e. XXVII/3. menet-század, Tp: 650.

Tornyos József:

Dorsics György: hdj. 4/19. zlj. 15. sz. T. p.: 254.

Harmat János: hdj. M. kir. honv. tiszti továbbkép. tanf. III. csoport. Etappenpost Chelm.

Keller József: e. é. önk. szkv., K. U. Honvéd-Marschformation der I. Armee V/16. Mkomp. K. u. k. Feldpost: 356.

Drescher József: hdj. M. kir. 24. h. gy. e. XXVII/2. század. Naményi-csoport. Tp.: 117/III.

Seper János: Einj. freiw. Gfr. J. Seper I. Baon III/69., 12. Feldkomp. Fp: 230.

Báter Géza: e. é. önk. tizedes. Budapest Lövőház-utca 20. Margitotthon.

Petrovich Ede: hdj. tiz., 31. h. gy. e. II. zlj. 8. szd. Tp.: 415.

Mosonyi János: Efr. Kdtt. Asp. Gefr. J. R. 44. A. G. 72. 3/27. M. K. Etappenpost 356.

Maler János: Kriegsgefangener No. 4258. einj. freiw. J. Mayer. Irbit. Prmska Gubern. Russland.

Geosits Gyula: 15. h. gy. e.-ben e. é. önk. tart. tisztiiskola Trencsén.

Köcski Sándor: I. R. 68/2. Tp. 427.

Schmidt Ádám: uton a frontra.

Gász Antal: e. é. önk. 19. h. gy. e. II. tartalékos tisztiiskola, Rákoscaba.

Gombor József: kórházban.

Varga István: e. é. önk., 6. h. gy. e., önk. kiképző osztag. Máriabesnyő.

Zett András: Einj. freiw. im. I. R. No. 52. Freiw. Abteilung, Pomáz.

Schäfer András, Keller J. (I. R. No. 6., Freiwilliger Abt.) **Tihanyi J.:** Pécs (Seminárium).

Sárvány József: Einj. Fr. I. R. 76. II. Ersatz. Komp. Barack 9. Wien XVII.

Szerkeszti: **Magyar István** II. éves th.